

SPREMLJANJE DOZOREVANJA OLJK – 29.09.2015

Kako spremljamo dozorevanje

Dozorevanje oljk spremljamo od leta 2002 dalje. V septembru začnemo z vzorčenjem plodov na različnih lokacijah. Plodove tedensko vzorčimo, določimo težo 100 plodov, indeks zrelosti glede na obarvanost povrhnjice in mesa (od 0 do 7), trdoto plodov ('Istrska belica' šesto leto, 'Leccino' pa peto leto), vsebnost olja pridobljenega v laboratorijski oljarni ter vsebnost vode in olja v laboratoriju (za dve lokaciji). Trdoto plodov določamo s penetrometrom s tri milimetrsko konico (rezultati v g/mm²). Zaradi velike prisotnosti oljčne muhe v lanskem letu smo v opazovanje (na 100 plodovih) vključili tudi spremljanje poškodb z oljčno muho (izhodne luknje). Z rezultati tedensko seznanjamo zainteresirane oljkarje (**lahko posredujejo svoj E-mail na: viljanka.vesel@go.kgzs.si**), hkrati pa jih objavljamo na spletni strani KGZS – Zavod GO (Kmetijsko gozdarski zavod Nova Gorica) - <http://www.kmetijskizavod-ng.si/>.

Rezultati

V letošnjem letu smo tako kot lansko leto začeli s spremljanjem zrelosti dva tedna prej (**1.septembra**) kot v prejšnjih letih, tako da prvih rezultatov nismo mogli primerjati z istim obdobjem v prejšnjih letih. Prvo vzorčenje sorte 'Istrska belica' in sorte 'Leccino' smo opravili na štirih lokacijah (Baredi, Beneša, Ronk, Sveti Peter), medtem ko lani na dveh. Sorto 'Maurino' smo vzorčili na Baredih. Teden kasneje (**8.september**) smo dodatno vzorčili še v Brdih (Gradno, Kozana - 'Istrska belica', Gradno - 'Leccino') in na Goriškem (Kromberk, Šempeter – obe sorti). **14.septembra** smo začeli s preverjanjem dozorevanja še v nasadu nad Lamo (Bivje), kjer ugotavljamo dozorevanje plodov iz starejšega nasada, ki je v opazovanju že daljše obdobje ter dozorevanje v mladem nasadu.

Plodovi sorte Leccino so bili pri zadnjem vzorčenju manjši ali približno enaki kot v letu 2014. Prav tako so manjši plodovi Maurina, medtem ko so bili plodovi Istrske belice večji kot v 2014. Plodovi Istrske belice iz Svetega Petra, Baredov in iz Lame so bili pri vzorčenju 22. septembra delno presušeni, kar je bila posledica pomanjkanja padavin na tem območju, pri vzorčenju 28. septembra pa so bili že napeti in zato tudi težji.

Istrska belica:

Indeks zrelosti Istrske belice je ocenjen glede na število zeleno-rumenih in zelenih plodov. Trdota plodov Istrske belice je v zadnjem vzorčenju (28/29. septembra) narasla, kar je najbrž povezano s padavinami, ki so bile v vmesnem obdobju, saj več vode v času pred intenzivnim dozorevanjem pomeni višjo trdoto plodov. Plodovi Istrske belice so vsebovali več olja kot v letu 2014, razen z Beneše, kjer je bilo približno enako olja kot v letu 2014 ter vzorcih z Brd, kjer je bilo manj olja kot leto prej. Pri prejšnjem vzorčenju (22. september) smo v laboratorijski oljarni dobili seveda največ olja iz plodov, kjer v obdobju pred vzorčenjem ni bilo veliko padavin in so bili plodovi delno presušeni (Sveti Peter, Lama, Baredi). Zaradi padavin pred zadnjim vzorčenjem ni bilo presušenih plodov, kar lahko vidimo tudi pri masi plodov, hkrati pa pri manjšem porastu oljevitosti v laboratorijski oljarni. Laboratorijske analize so pri vzorcu Istrske belice z Ronka pri prvem in drugem vzorčenju pokazale nižjo vsebnost vode kot v letu 2014, v naslednjih dveh pa enako, medtem ko je bila pri vzorcu Istrske belice z Beneše nižja vsebnost vode samo pri drugem vzorčenju. Količina olja na suho snov je bila pri vzorcu Istrske belice z Ronka v vseh vzorčenjih višja kot lansko leto, z Beneše pa približno enaka kot v letu 2014, medtem ko je bila 22. septembra količina olja na suho snov precej višja.

Leccino, Maurino:

Indeks zrelosti, ki ga ugotavljamo na podlagi obarvanosti plodov, nam v prvem obdobju ni veliko povedal, saj so se začeli plodovi Leccina rahlo barvati komaj v sredini septembra. Pri vzorčenju 28. In 29. septembra je bil opazen izrazitejši napredek v barvanju, vendar je bil indeks še precej nižji od lanskega leta. Trdota je kljub padavinam na vseh lokacijah padla, kar kaže na hitrejši proces dozorevanja. Enako velja za sorto Maurino. Pri

Leccinu je bila oljevitost pri prvem vzorčenju precej nižja kot v 2014. V zadnjih tednih je opazen viden napredek, a je še zmeraj večinoma nižja ali približno enaka kot lansko leto in povprečno leto (2002-2015). Pri zadnjem vzorčenju je bila nekoliko višja kot leto poprej le v plodovih iz Svetega Petra in Baredov. Pri Maurinu je oljevitost hitro naraščala, pri zadnjih dveh vzorčenjih je bila višja kot v letu 2014. Pri prejšnjih vzorčenjih je bila masa zmlatih plodov sorte Leccina in Maurina večinoma presuha (vse lokacije Slovenske Istre), zato smo imeli težave pri mesenju, tako da smo morali dodajati vodo, medtem ko pri zadnjem vzorčenju to ni bilo več potrebno. Do 15. septembra je bila količina olja na suho snov Leccina precej nižja pri vseh vzorčenjih z obeh lokacij (Ronk, Beneša), 22. septembra pa enaka ali malo višja.

Kljub podatkom, ki jih boste lahko spremljali preko spleta ali pa preko svojega E-maila, je najbolje da se sami naučite spremljati dozorevanje oljk v svojem nasadu, kajti med nasadi so velike razlike, ki so odvisne od naloženosti, osončenosti in drugih okoljskih dejavnikov ter agrotehnike (gojitvena oblika in rez, gnojenje, namakanje...). Informacije PCO so samo pripomoček za določanje okvirnega časa obiranja na tem območju. Na odločitev glede časa obiranja mora pomembno vplivati tudi velikost nasada, predvsem pa v kolikem času bomo sposobni plodove obrati. Poleg tega pa se lahko zgodi, da zaradi daljšega deževnega obdobja obiranje predolgo traja in tako lahko zamudimo optimalen čas za doseganje dobre kakovosti oljčnega olja. Vsekakor pa ne smemo pozabiti, da se je potrebno dobro organizirati in se v naprej dogovoriti z oljarjem, saj je za doseganje kakovosti zelo pomembno, da plodove sproti predelujemo.

Pripravila: mag. Viljanka VESEL, univ.dipl.ing.agr.,
vodja Poskusnega centra za oljkarstvo pri KGZS – Zavod GO

Priloge:

Preglednica 1 : Vsebnost olja v plodovih oljk sorte ISTRSKA BELICA, LECCINO, MAURINO

Slika 1: Vsebnost olja pri sorti Leccino na lokaciji Ronk od 2003 dalje

Slika 2: Indeks zrelosti pri sorti Leccino na lokaciji Ronk od 2003 dalje

Slika 3: Trdota plodov pri sorti Leccino na lokaciji Ronk od 2011 dalje

Slika 4: Vsebnost olja pri sorti Leccino na lokaciji Beneša od 2003 dalje

Slika 5: Indeks zrelosti pri sorti Leccino na lokaciji Beneša od 2003 dalje

Slika 6: Trdota plodov pri sorti Leccino na lokaciji Beneša od 2011 dalje

Slika 7: Vsebnost olja pri sorti Istrska belica na lokaciji Ronk od 2003 dalje

Slika 8: Trdota plodov pri sorti Istrska belica na lokaciji Ronk od 2010 dalje

Slika 9: Vsebnost olja pri sorti Istrska belica na lokaciji Beneša od 2003 dalje

Slika 10: Trdota plodov pri sorti Istrska belica na lokaciji Beneša od 2010 dalje

Slika 11: Vsebnost olja pri sorti Leccino v letu 2015 v primerjavi s povprečjem 2014 in 2013

Slika 12: Indeks zrelosti pri sorti Leccino v letu 2015 v primerjavi s povprečjem 2014 in 2013

Slika 13: Trdota plodov pri sorti Leccino v letu 2015 v primerjavi s povprečjem 2014 in 2013

Slika 14: Vsebnost olja pri sorti Istrska belica v letu 2015 v primerjavi s povprečjem 2014 in 2013

Slika 15: Trdota plodov pri sorti Istrska belica v letu 2015 v primerjavi s povprečjem 2014 in 2013

Razlaga:

Indeks zrelosti: stopnja zrelosti povprečnega vzorca 100 plodov:

0 – plod zelene barve,

1 – plod rumeno-zelene barve,

2 – manj kot polovica ploda temno obarvana,

3 – več kot polovica ploda temno obarvana,

4 – povrhnjica črna obarvana, meso neobarvano,

5 – povrhnjica ploda črna, meso obarvano do polovice,

6 – povrhnjica črna, več kot polovica mesa obarvana,

7 – povrhnjica črna, meso obarvano do koščice.

Opomba:

Indeks zrelosti pri sorti Istrska belica je ocenjen in ni prikazan v grafih zaradi vrednosti nižjih od 1, ko je zelo težko razlikovati med zelenimi in zeleno-rumenimi plodovi

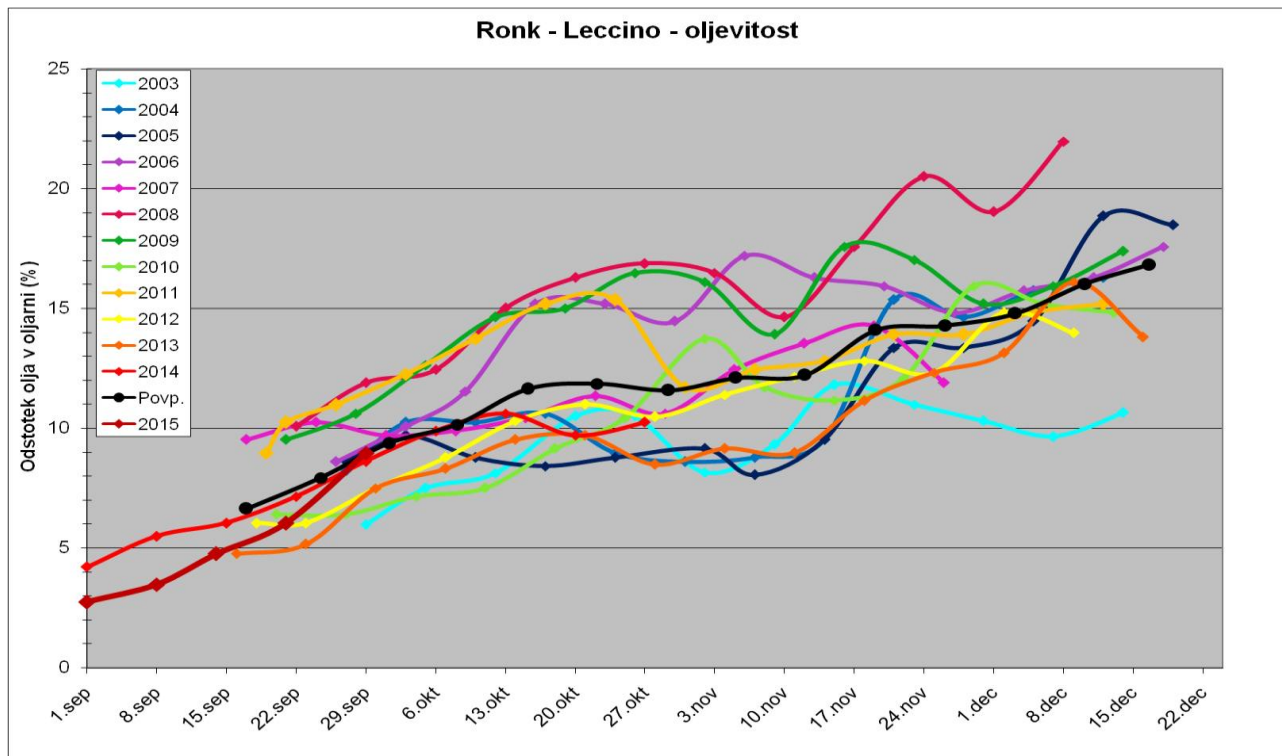
Preglednica 1A : Vsebnost olja v plodovih oljk sorte **ISTRSKA BELICA**, LECCINO, MAURINO

	Agrokemični laboratorij KGZS - Zavod GO				Poskusni center za oljkarstvo			
	voda (%)	suha snov v(%)	oljevitost (%)	olje / SS v(%)	trdota pl. (g/mm ²)	masa 1 ploda (g)	indeks zrelosti	oljevit. v oljarni (%)
ISTRSKA BELICA - RONK								
01.09.15	57	43	16	37	281	2,21	0,06	9,0%
08.09.15	56	44	18	41	292	2,27	0,18	11,0%
15.09.15	62	38	17	45	253	2,53	0,23	11,2%
22.09.15	59	41	18	44	277	2,83	0,90	12,6%
29.09.15					301	3,38	0,93	12,8%
ISTRSKA BELICA - BENEŠA								
01.09.15	60	40	13	33	301	2,10	0,15	8,2%
08.09.15	57	43	17	40	295	2,20	0,23	10,4%
15.09.15	60	40	15	38	256	2,48	0,25	11,0%
22.09.15	61	39	18	46	282	2,73	0,93	12,8%
28.09.15					289	2,72	0,95	13,0%
ISTRSKA BELICA - BAREDI								
01.09.15					311	2,18	0,17	8,2%
08.09.15					318	2,43	0,20	9,7%
15.09.15					261	2,97	0,26	11,5%
22.09.15					274	2,46	0,83	13,7%
28.09.15					295	2,78	0,90	14,6%
ISTRSKA BELICA - SV.PETER								
01.09.15					327	1,02	0,15	9,7%
08.09.15					321	2,18	0,15	9,5%
15.09.15					276	2,43	0,19	11,9%
22.09.15					289	2,39	0,80	14,5%
28.09.15					312	2,45	0,90	14,3%
ISTRSKA BELICA - KROMBERK								
09.09.15					319	2,59	0,90	9,2%
16.09.15					295	2,90	0,94	9,5%
23.09.15					317	3,04	0,98	10,3%
29.09.15					320	3,32	0,99	11,4%
ISTRSKA BELICA - GRADNO								
09.09.15					322	2,65	0,75	8,7%
16.09.15					275	2,82	0,92	8,1%
23.09.15					253	2,87	0,95	9,0%
30.09.15					294	3,00	0,95	9,3%
ISTRSKA BELICA - KOZANA								
09.09.15					328	2,92	0,60	8,8%
16.09.15					291	3,14	0,80	9,9%
23.09.15					293	3,32	1,00	10,8%
30.09.15					314	3,16	1,00	10,4%
ISTRSKA BELICA - ŠEMPETER - MARK								
09.09.15					308	2,93	0,77	7,3%
16.09.15					277	3,34	0,88	8,2%
23.09.15					317	3,49	0,88	9,2%
29.09.15					310	3,60	0,92	9,5%
ISTRSKA BELICA - LAMA								
16.09.15	stare oljke				245	2,00	0,33	12,3%
23.09.15					273	1,92	0,72	14,5%
28.09.15					297	2,14	0,75	13,9%
16.09.15	mlade nenamakane				248	1,92	0,43	10,4%
23.09.15					250	1,90	0,75	12,8%
28.09.15					321	2,20	0,80	11,9%
16.09.15	mlade namakane A				288	2,13	0,74	11,2%
23.09.15					268	2,06	0,91	14,1%
28.09.15					322	2,27	0,95	12,6%
16.09.15	mlade namakane B				338	2,37	0,40	9,5%
23.09.15					310	2,39	0,77	11,7%
28.09.15					349	2,53	0,80	11,5%

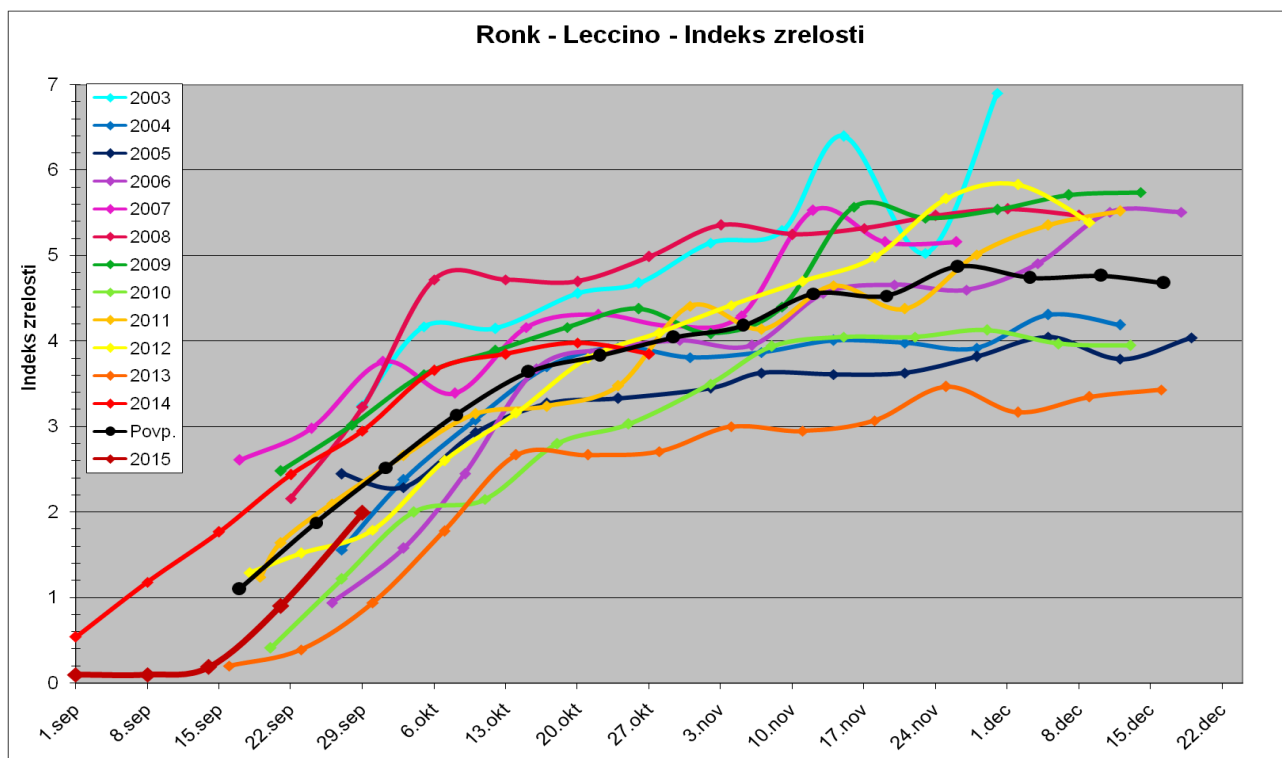
Preglednica 1B : Vsebnost olja v plodovih oljk sorte ISTRSKA BELICA, LECCINO, MAURINO

	Agrokemični laboratorij KGZS - Zavod GO				Poskusni center za oljkarstvo			
	voda (%)	suha snov v(%)	oljevitost (%)	olje / SS v(%)	trdota plodov	masa 1 ploda (g)	indeks zrelosti	oljevit. v oljarni (%)
LECCINO - RONK								
01.09.15	55	45	9	20	364	1,41	0,10	2,8%
08.09.15	57	43	9	21	365	1,62	0,10	3,5%
15.09.15	59	41	10	24	307	1,67	0,19	4,8%
22.09.15	59	41	13	32	300	1,91	0,90	6,0%
29.09.15					239	1,94	1,99	9,0%
LECCINO - BENEŠA								
01.09.15	60	40	8	20	355	1,55	0,20	2,8%
08.09.15	57	43	9	21	358	1,78	0,20	6,2%
15.09.15	58	42	10	24	321	1,78	0,41	6,0%
22.09.15	58	42	13	31	294	1,93	1,26	7,1%
28.09.15					238	2,17	1,98	9,3%
LECCINO - BAREDI								
01.09.15					322	1,49	0,20	3,3%
08.09.15					344	1,71	0,23	5,1%
15.09.15					313	1,78	0,27	6,8%
22.09.15					305	1,73	1,15	8,6%
28.09.15					195	1,94	2,98	11,4%
LECCINO - Sv. PETER								
01.09.15					365	1,40	0,13	2,8%
08.09.15					349	1,70	0,13	3,5%
15.09.15					318	1,71	0,21	6,0%
22.09.15					296	1,72	1,61	8,4%
28.09.15					202	1,83	2,05	9,7%
LECCINO - KROMBERK								
09.09.15					345	2,11	0,13	5,5%
16.09.15					323	2,05	0,83	6,2%
23.09.15					292	2,17	1,37	7,3%
29.09.15					249	2,32	2,13	9,3%
LECCINO - GRADNO								
09.09.15					321	1,55	0,03	2,6%
16.09.15					306	1,76	0,16	3,3%
23.09.15					258	1,82	0,17	3,7%
30.09.15					263	1,91	1,92	5,5%
LECCINO - ŠEMPETER - MARK								
09.09.15					301	1,92	0,14	2,2%
16.09.15					287	2,14	0,93	5,3%
23.09.15					266	2,33	1,47	6,8%
29.09.15					241	2,32	2,10	7,3%
MAURINO - BAREDI								
01.09.15					277	1,18	0,25	5,5%
08.09.15					297	1,43	0,26	6,8%
15.09.15					256	1,35	0,35	8,8%
22.09.15					235	1,31	0,88	12,1%
28.09.15					169	1,47	1,67	13,9%

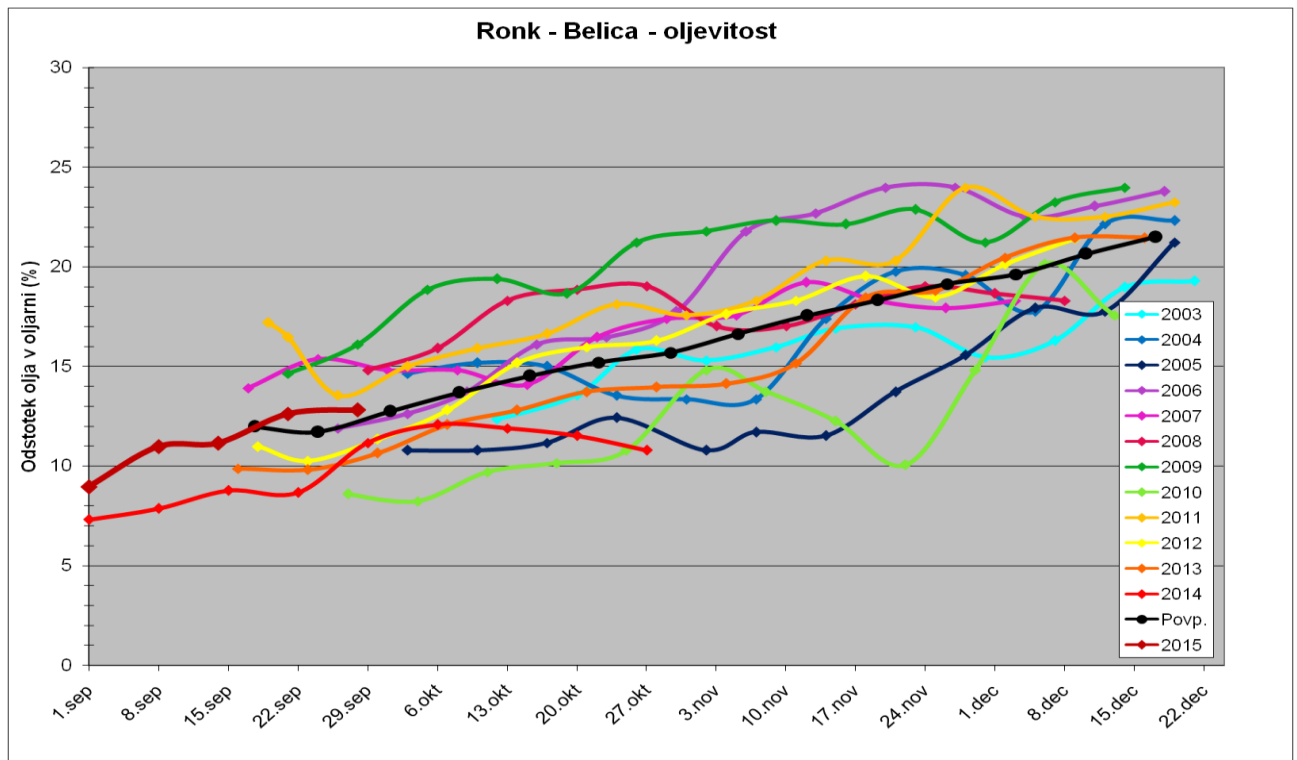
Slika 1: Vsebnost olja pri sorti LECCINO na lokaciji Ronk od 2003 dalje

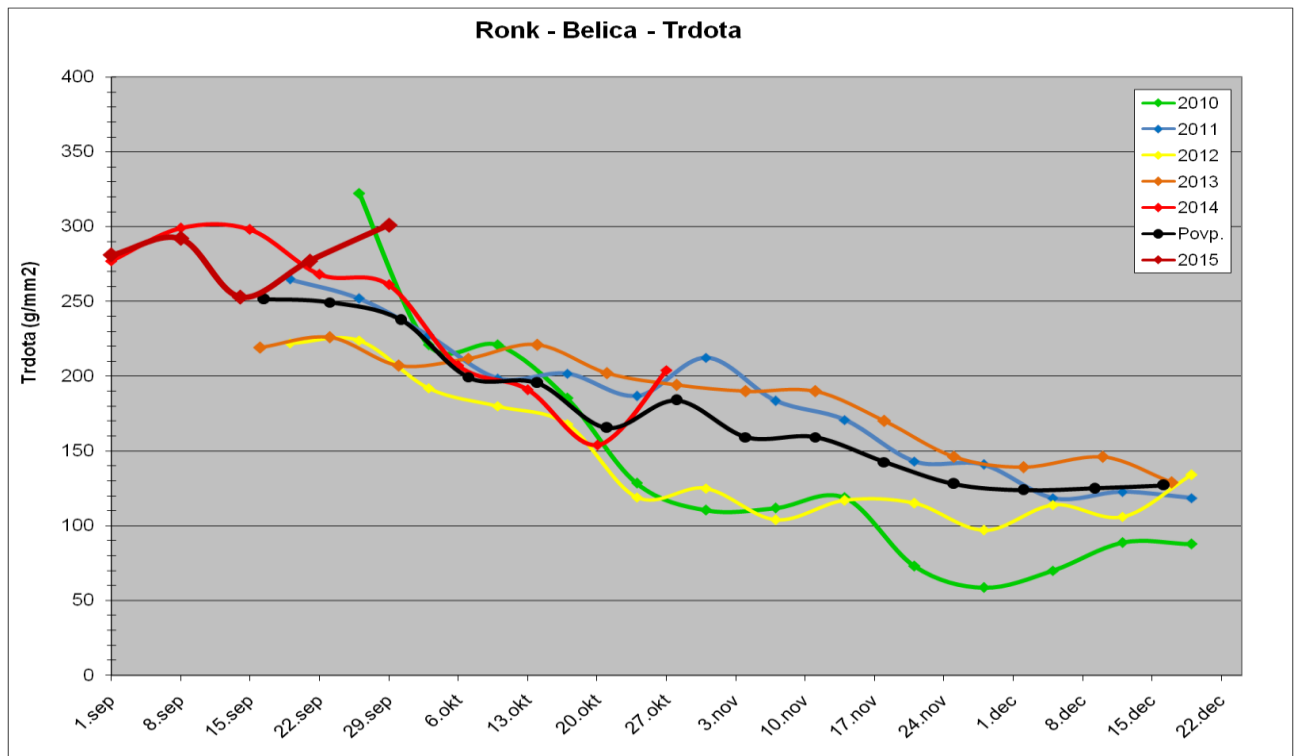
Slika 2: Indeks zrelosti pri sorti LECCINO na lokaciji Ronk od 2003 dalje

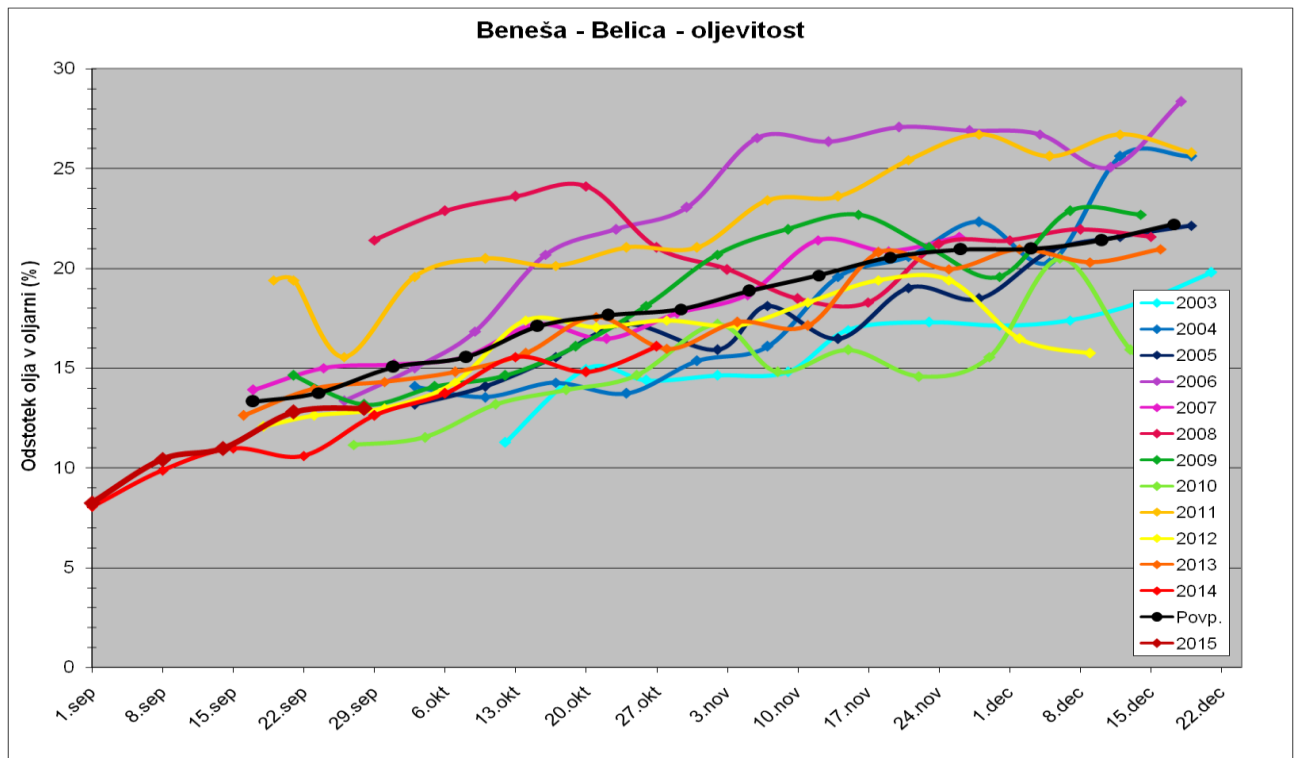
Slika 7: Vsebnost olja pri sorti ISTRSKA BELICA na lokaciji Ronk od 2003 dalje

Slika 8: Trdota plodov pri sorti ISTRSKA BELICA na lokaciji Ronk od 2010 dalje

Slika 9: Vsebnost olja pri sorti ISTRSKA BELICA na lokaciji Beneša od 2003 dalje

Slika 10: Trdota plodov pri sorti ISTRSKA BELICA na lokaciji Beneša od 2010 dalje

